

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

29.07.2024. – 02.08.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 05.08.2024. године

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 29.07.2024. – 02.08.2024.

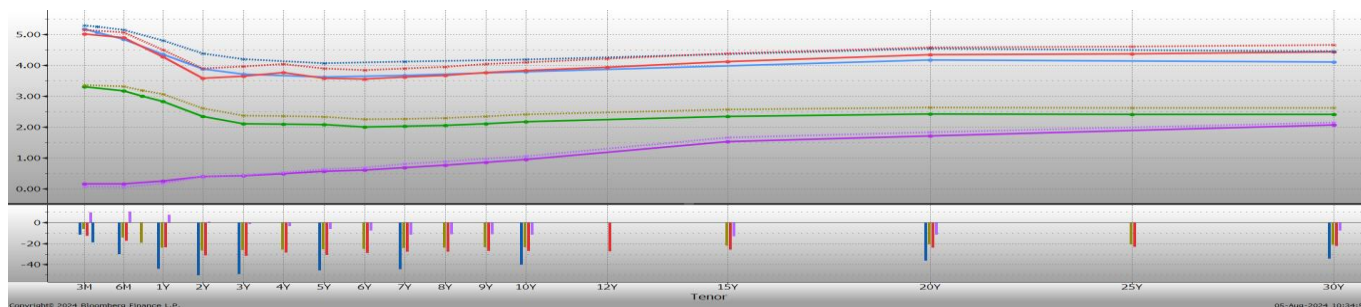
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра			САД			Велика Британија			Јапан		
	26.7.24	-	2.8.24	26.7.24	-	2.8.24	26.7.24	-	2.8.24	26.7.24	-	2.8.24
2 године	2,62	-	2,35	4,38	-	3,88	3,92	-	3,60	0,40	-	0,41
5 година	2,33	-	2,08	4,07	-	3,62	3,90	-	3,59	0,64	-	0,57
10 година	2,41	-	2,17	4,19	-	3,79	4,10	-	3,83	1,07	-	0,95

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Бубиллове

Доспијеће	Приноси		
	26.7.24	-	2.8.24
3 мјесеца	3,428	-	3,363
6 мјесеци	3,313	-	3,170
1 година	3,081	-	2,843

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 02.08.2024. године (пуне линије) и 26.07.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

У протеклој недјељи приноси обавезница зоне евра су забиљежили приличан пад након што је дошло до раста вјероватноће да ће Фед можда требати смањити каматне стопе више пута ове године, а под утицајем слабих економских података који су објављени у посматраном периоду. Приноси њемачких обавезница су смањени између 23 и 27 базних поена, приноси француских обавезница између 15 и 20 базних поена, а приноси италијанских обавезница између 13 и 32 базна поена. Слаби подаци са тржишта САД имали су већи утицај на кретање приноса од података који су објављени за зону евра, посебно ако се у обзир узме да је стопа инфлације у зони евра у јуну забиљежила неочекиван раст у односу на претходни мјесец. Различито кретање инфлације у појединачним чланицама зоне евра би могло да додатно отежа доношење одлуке о додатном смањеноу каматних стопа ЕСВ у септембру. С друге стране, подаци о расту БДП-а зоне евра били су бољи од очекивања, с тим да је на нивоу појединачних чланица ситуација слична као са инфлацијом, па је на примјер у Њемачкој умјесто очекиваног благог раста забиљежен пад БДП-а (-0,1%).

Члан IV ЕСВ Шнабел је нагласила да ЕСВ помно прати стални раст цијена у услужном сектору како би обезбиједила да то не омета повратак инфлације на циљани ниво од 2%, наводећи да инфлација, посебно у овом сектору, и даље изазива значајну забринутост, што оправдава детаљнији надзор. Члан УВ ЕСВ Вујчић је изјавио да ће ЕСВ имати јаснију слику о томе шта треба да учини када се чланови састану у септембру, када ће имати више потребних података, као и нове економске прогнозе, док је члан УВ ЕСВ Стоурнарас изјавио да ће ЕСВ можда морати да додатно смањи каматне стопе како би помогла економији регије која се

Одрцање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

бори, са још могућа два смањења каматних стопа ове године уколико се процес пада инфлације настави као што је очекивано.

Анкета коју је провела Индустриска и привредна комора Њемачке (ДИНК) је показала да 18% компанија (од укупно 3.300 учесника) размишља о смањењу производње или о премјештању производње ван земље, што је више од 11% компанија из анкете обављене 2022. године. Анкета је показала да растући трошкови и неизвјесна понуда енергената ометају производњу и инвестиције у Њемачкој. Министар финансија Њемачке Линднер је изјавио да нацрт буџета Њемачке садржи “уставне ризике“ и нагласио да све мјере морају да буду у складу са Уставом и економски разумне. Поред тога, тренутни нацрт буџета указује на мањак од 5 милијарди EUR, а Линднер инсистира на смањење дуга, које је прије било суспендовано због хитних мјера у вријеме пандемије и кризе у Украјини.

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	ЈУЛ	2,5%	2,6%	2,5%
2.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	ЈУЛ	2,8%	2,9%	2,9%
3.	Произвођачке цијене – Италија (Г/Г)	ЈУН	-	-3,5%	-4,9%
4.	Произвођачке цијене – Француска (Г/Г)	ЈУН	-	-6,0%	-6,7%
5.	Произвођачке цијене – Аустрија (Г/Г)	ЈУН	-	-2,5%	-3,5%
6.	БДП – ЕЗ (Q/Q) прелим.	II квартал	0,2%	0,3%	0,3%
7.	БДП – Њемачка (Q/Q) прелим.	II квартал	0,1%	-0,1%	0,2%
8.	БДП – Француска (Q/Q) прелим.	II квартал	0,2%	0,3%	0,3%
9.	БДП – Шпанија (Q/Q) прелим.	II квартал	0,5%	0,8%	0,8%
10.	БДП – Италија (Q/Q) прелим.	II квартал	0,2%	0,2%	0,3%
11.	БДП – Аустрија (Q/Q) прелим.	II квартал	-	0,0%	0,2%
12.	БДП – Белгија (Q/Q) прелим.	II квартал	-	0,2%	0,3%
13.	БДП – Ирска (Q/Q) прелим.	II квартал	-	1,2%	0,7%
14.	РМИ индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	ЈУЛ	45,6	45,8	45,8
15.	Малопродаја – Холандија (Г/Г)	ЈУН	-	-0,7%	3,8%
16.	Малопродаја – Италија (Г/Г)	ЈУН	-	-1,0%	0,5%
17.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г)	ЈУН	-0,2%	-1,0%	0,5%
18.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	ЈУН	-	-2,0%	-3,8%
19.	Индустриска производња – Француска (Г/Г)	ЈУН	-1,1%	-1,6%	-3,1%
20.	Индустриска производња – Италија (Г/Г)	ЈУН	-	-2,6%	-3,3%
21.	Индустриске продаје – Италија (Г/Г)	МАЈ	-	-4,8%	-2,2%
22.	Стопа незапослености – ЕЗ	ЈУН	6,4%	6,5%	6,4%
23.	Стопа незапослености – Њемачка	ЈУН	6,0%	6,0%	6,0%
24.	Стопа незапослености – Белгија	ЈУН	-	5,9%	5,9%
25.	Стопа незапослености – Италија	ЈУН	6,8%	7,0%	6,9%
26.	Стопа незапослености – Грчка	ЈУН	-	9,6%	10,3%
27.	Промјена броја незапослених – Шпанија (у '000)	ЈУЛ	-	-10,8	-46,8
28.	Индекс економског повјерења – ЕЗ	ЈУЛ	95,2	95,8	95,9

САД

ГОМС је на прошлонедјељној сједници, у складу са очекивањима, задржао референтну каматну стопу у циљаном распону од 5,25% до 5,50%. Одлука о задржавању референтне каматне стопе на истом нивоу од јула прошле године је донесена једногласно. Предсједник Феда Повел је указао на то да ће Фед вјероватно смањити каматне стопе у септембру, изузев знатнијег застоја у напретку успоравања инфлације. Повел је нагласио да ће смањење референтне каматне стопе зависити од економских података који испуњавају очекивања и истакао прелазак Феда са фокусирања искључиво на инфлацију на разматрање стабилности

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

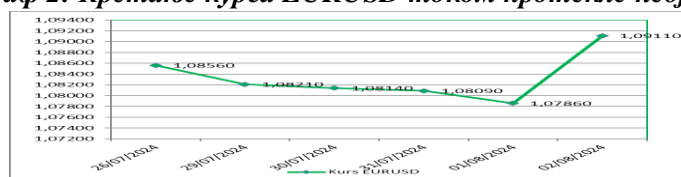
тржишта рада. Истакао је како је стопа незапослености порасла на 4,1%, али су отпуштања радника и даље умјерена. Такође је изразио увјерење да тржиште рада не треба даље да слаби како би Фед постигао циљану инфлацију од 2%. Нагласио је важност балансирања ризика прераног смањења каматних стопа, што би могло поново покренути инфлацију, у односу на прекасно, што би потенцијално могло да наштети тржишту рада. Под утицајем сигнала председника Феда о вјероватном смањењу референтне каматне стопе у септембру, приноси америчких државних обавезница су забиљежили оштро смањење дуж цијеле криве. Допринос смањењу приноса државних обавезница дало је и објављивање економских података, посебно лоших података са тржишта рада, који су објављени крајем недјеље. Након састанка FOMC-а на којем је председник Повел сигнализовао потенцијално попуштање монетарне политике у септембру, трговци на тржишту фјучерса кладе се на три смањења каматних стопа ове године. Такође, **након објављених лоших података са тржишта рада, вјероватноћа смањења референтне каматне стопе за 50 базних поена у септембру износи преко 60%.**

Министарство финансија САД је смањило процјену задуживања за текући квартал и пројектовало је пад готовинског бафера владе до краја године, што би потенцијално довело до борбе за ограничење дуга. Министарство финансија сада процјењује 740 милијарди USD нето задуживања за период јули–септембар, што је мање у односу на претходних 847 милијарди USD.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Стопа незапослености	ЈУЛ	4,1%	4,3%	4,1%
2.	Промјена запослених нефармерски сектор	ЈУЛ	175.000	114.000	179.000
3.	Промјена запослених приватни сектор	ЈУЛ	140.000	97.000	136.000
4.	Промјена запослених прерађивачки сектор	ЈУЛ	-5.000	1.000	-9.000
5.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф	ЈУЛ	49,5	49,6	51,6
6.	ISM индекс прерађивачког сектора	ЈУЛ	48,5	46,8	48,5
7.	Број захтјева за хипотекарне кредите	26. јул	-	-3,9%	-2,27%
8.	Индекс потрошачког повјерења	ЈУЛ	99,7	100,3	97,8
9.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	27. јул	236.000	249.000	235.000
10.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	20. јул	1.855.000	1.877.000	1.844.000
11.	ADP промјена броја запослених	ЈУЛ	150.000	122.000	155.000

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0856 на ниво од 1,0911.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Приноси обавезница Велике Британије су смањени између 27 и 32 базна поена током прошле недјеље. **БоЕ је 1. августа донијела одлуку да референтну каматну стопу смањи за 25 базних поена на 5,0%, што представља прво смањење још од 2020. године, иако је гласање било веома уско са омјером 5:4 у корист смањења.** Прије одржавања сједнице MPC ВоЕ тржишта су овакву одлуку очекивала са вјероватноћом од 50%. Гувернер Бејли је изјавио да ВоЕ мора да буде пажљива како каматне стопе не би биле снижене пребрзо или превише, изражавајући несигурност у вези с тим да ли је упорна инфлација досљедна циљу централне банке (2%). Он је упозорио да би инфлација цијена услуга могла да благо порасте у августу, прије него што наступи њено опадање током остатка године. Након овакве одлуке на финансијским тржиштима су повећана очекивања за смањење каматних стопа у наредној години. Главни економиста ВоЕ Пил, који је на сједници

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

гласао против смањења каматних стопа, упозорио је на очекивања додатног смањења каматних стопа у блиској будућности те навео да, упркос прогресу у смањењу инфлације, овај задатак још увијек није окончан и да још увијек постоје знакови да компаније утичу на раста цијена.

GBP је депрецирала након реаговања тржишта на коментаре министрице финансија Ривс, која је ревидирала јавну потрошњу Велике Британије, откривајући мањак од 21,9 милијарди GBP који је оставила претходна администрација. Како би ријешила овај проблем, она је најавила укидање зимског плаћања гријања за 10 милиона пензионера, прекидање неких пројеката изградње путева и жељезница и поновно разматрање постојећег програма изградње болница. Ривс је наговјестила планове о повећању пореза у свом првом буџету који треба да буде припремљен у октобру, а у циљу рјешавања проблема дефицита наслијеђеног од претходне Владе. Ривс је обећала да неће повећавати порез на доходак, национално осигурање и ПДВ, али није искључила повећања пореза на кариталне добитке и насљедство, те пензиону реформу. Премијер Стармер је сазвао хитни састанак како би се посветила пажња анти имигрантским протестима који су одржани у неколико градова, а који су због лажних оптужби довели до напада на азиланте и повреде полицајаца.

Објављени подаци су показали да је јул за британске фабрике био најбољи мјесец у посљедње двије године. Оутпут, запошљавање и оптимизам су порасли након што је премијер Стармер победио на изборима. Оутпут и нове наруџбе имали су најзначајнији раст од фебруара 2022. године, а произвођачи су запошљавали нове раднике први пут у посљедња 22 мјесеца. Међутим, растући трошковни притисци су мало умањили ове позитивне изгледе, јер су цијене инпута и оутпута достигле своје највише нивое још од прве половине претходне године.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.)	ЈУЛ	51,8	52,1	50,9
2.	Монетарни агрегат М4 (Г/Г)	ЈУН	-	1,0%	0,3%
3.	Нето потрошачки кредити (у милијардама GBP)	ЈУН	1,3	1,2	1,5
4.	Број одобренх хипотекарних кредита (у '000)	ЈУН	60,3	60,0	60,0
5.	Натионвиде индекс цијена кућа (Г/Г)	ЈУЛ	1,8%	2,1%	1,5%

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,84373 на ниво од 0,85210. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2867 на ниво од 1,2801.

ЈАПАН

БоЈ је протекле недјеље одлучила да повећа референтну каматну стопу на ниво “око 0,25%” са нивоа 0–0,10%, а што представља највиши ниво још од 2008. године и наговјестила могућност њиховог даљег раста. БоЈ је овим потезом повећањем каматних стопа и откривањем детаљног плана за смањење нивоа куповина обавезница изненадила тржишта, сигнализујући значајан корак према укидању стимуланса који су се примјењивали цијелу деценију. Гувернер Уеда није искључио могућност још једног раста каматних стопа ове године, те је истакао спремност БоЈ да настави са повећањем каматних стопа на нивое који се сматрају неутралним за економију. Овакви коментари, који фаворизују раст каматних стопа, наишли су на неспремно тржиште, те су утицали на пад курса USDJPY на ниво испод 151 први пут од марта, јер су инвеститори увидјели да Јапан коначно улази у стварни циклус раста каматних стопа. **Што се тиче плана смањења куповина обавезница, БоЈ је одлучила да преполови своје куповине на 3 билиона JPY (19,6 милијарди USD) са досадашњих 6 билиона JPY до првог квартала 2026. године, што ће смањити њен биланс стања за чак до 8%. Програм масовних куповина обавезница почео је 2013. године и често је оптуживан за негативне утицаје на тржиште Јапана. Прогнозе темељне инфлације за 2024. фискалну годину смањене су на 2,5% са 2,8%, али су за фискалну 2025. годину повећане на 2,1% са 1,9%. Аналитичари очекују да референтна каматна стопа временом достигне 1%, уз предвиђања да ће каматне стопе до краја наредне године достићи 0,75%.**

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа незапослености	ЈУН	2,6%	2,5%	2,6%
2.	Малопродаја (Г/Г)	ЈУН	3,2%	3,7%	2,8%
3.	Индустријска производња (Г/Г) П	ЈУН	-6,4%	-7,3%	1,1%
4.	Индекс потрошачког повјерења	ЈУЛ	3,6	36,7	36,4
5.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф	ЈУЛ	49,2	49,1	50,0
6.	Монетарна база (Г/Г)	ЈУЛ	-	1,0%	0,6%

JPY је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 166,93 на ниво од 159,91. JPY је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 153,76 на ниво од 146,53. Курс USDJPY је на недјељном нивоу смањен за 4,70%, а што уједно представља пету недјељу заредом да овај курс биљежи смањење.

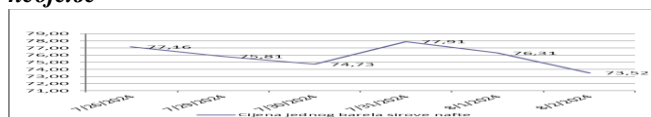
Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 77,16 USD (71,08 EUR). Током протекле недјеље цијена нафте је биљежила тренд пада, с изузетком средине недјеље. Почетком недјеље цијена овог енергента је биљежила смањење, због све веће забринутости око потражње, упркос ескалацији геополитичког ризика на подручју Блиског истока. Пад цијене овог енергента приписује се сумњама у снагу глобалне потражње, посебно из Кине, највећег свјетског увозника нафте. У сриједу је цијена нафте забиљежила највећи дневни раст од половине октобра прошле године (4,26%). Тензије на Блиском истоку, укључујући убиство лидера Хамаса у Ирану, су привремено засјениле забринутост због слабе потражње у Кини. Поред тога, залихе сирове нафте и бензина у САД су забиљежиле значајан пад због снажне извозне потражње, са смањењем залиха сирове нафте за 3,4 милиона барела, а залиха бензина за 3,7 милиона барела. Према подацима које је објавио API, залихе сирове нафте у САД су смањене за 4,49 милиона барела у недјељи која се завршила 26. јула, надмашивши очекивања (-2,33 милиона) барела. Ово је пети узастопни тједан смањења залиха према извјештајима API-ја, а што представља укупно смањење од 24 милиона барела у овом периоду. Међутим, већ у четвртак цијена нафте је поново забиљежила смањење, јер забринутост због успоравања економије САД преовладава у односу на страхове да би сукоб на Блиском истоку могао да поремети испоруке овог енергента. Фокус тржишних учесника протекле недјеље је био на састанку ОПЕС+, који је одржан 1. августа, након којег нису издате никакве конкретне препоруке. ОПЕС+ је у јуну најавио да, почевши од октобра, планира постепено обнављање производње заустављене крајем 2022. године, са око 540.000 барела дневно који ће бити додати у IV кварталу. Крајем недјеље цијена нафте је наставила биљежити прилично смањење, јер су слаби економски подаци у САД изазвали страх од смањења глобалне потражње за горивом, а што је надмашило страх од поремећаја у снабдијевању због појачаних тензија на Блиском истоку. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 73,52 USD (67,38 EUR). Цијена нафте је смањена четврту недјељу заредом и у односу на претходну недјељу је смањена за 4,72%.

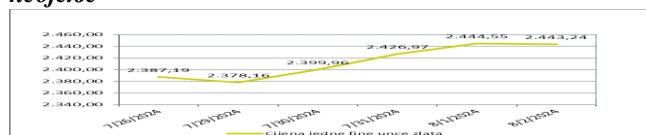
Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.387,19 USD (2.198,96 EUR). Од уторка је цијена злата имала тенденцију раста. Геополитичке тензије, укључујући ескалацију напада између Израела и милитантне групе Хезболах, предстојећи избори у САД, те јачање очекивања о смањењу каматних стопа у САД у септембру, су кључни фактори који подржавају цијену овог племенитог метала. Почетком недјеље цијена злата је благо смањена, док су инвеститори били у ишчекивању одлука са састанка FOMC-а. Упркос апрецијацији USD и економским подацима, а усљед благог пада приноса америчких државних обавезница, цијена злата је забиљежила раст у уторак. Такође, цијена злата је повећана након што је објављена вијест да је Израел узвратио Либану у знак одмазде за напад на Голанску висораван. Цијена овог племенитог метала је наставила биљежити раст и у сриједу након што је Фед на сједници наговјестио потенцијално смањење каматних стопа у септембру. Раст геополитичких тензија на Блиском истоку је, такође, фактор који је допринио расту цијене овог племенитог метала.

Према подацима World Gold Council-а нето куповине злата од стране централних банака су повећане за 6% у односу на исти период претходне године, односно на 184 тоне, а у циљу заштите портфолија и у складу са потребама за диверзификацијом. Злато које се користи у технологији порасло је за 11% на годишњем нивоу због текућег тренда AI. Укупне залихе злата порасле су за 4% у односу на исти период претходне године, на 1.258 тона, при чему је производња у рудницима достигла рекорд у II кварталу (929 тона). Изгледи за текућу годину сугеришу да би западни токови инвестиција могли да надокнаде слабију потражњу потрошача и потенцијално спорију куповину од стране централних банака. У четвртак је цијена злата наставила биљежити раст, који је био подржан објављивањем слабих америчких економских података, повећаним очекивањима око смањења каматних стопа од стране главних централних банака као што су Фед и ВоЕ (која је смањила каматне стопе за 25 базних поена у четвртак). На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.443,24 USD (2.239,24 EUR). Цијена злата је забиљежила раст за 2,35% у односу на претходну недјељу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.